

Katedra kulturních a náboženských studií

Autor práce: **Marek Tatár**

Název práce: **Ztráta pocitu lidství v kontaktu s českou majoritou**

Vedoucí práce: Mgr. Luděk Jirka, Ph.D.

Bakalářská práce Marka Tatára se věnuje otázce přijetí (nebo spíše nepřijetí) Romů ze strany české majority. Autor svou práci rámuje otázkou lidství a snaží se poukázat na to, že Romové, ať již jsou jakkoliv vnímáni českou majoritou, zažívají při dlouhodobém kontaktu s příslušníky české majority pocit odcizení a ztrátu lidské důstojnosti, protože s nimi není zacházeno jako s rovnými. Kvůli barvě kůže a invektivám ze strany Čechů jsou vnímáni totiž jako nerovnocenní obyvatelé, kteří tím ztrácejí své možnosti sebeúcty i důstojnosti. Práce Marka Tatára se věnuje zejména perspektivě z pozice Romů a na řadě míst je velice dobře odůvodněná a vnáší zajímavé poznatky „z druhé strany.“

Práce, která má ambice poukázat na problematický vztah mezi Čechy a Romy a zároveň má ambice vysvětlit důvody nepřijetí samotným Romům, nevznikala lehce. Problematické nebyly myšlenky nebo celková koncepce práce, ale její zpracování. Kvůli nedostatkům v gramatice a stylistice musela být práce často přepisována a mnohokrát upravována a to i školitelem práce. Přestože tak měla nosné a zajímavé podněty, samotné zpracování bylo obtížné kvůli nedostatkům při přenášení úvah do textové podoby.

Autor si ve své teoretické části nejprve vybral několik podnětných přístupů od autorů, kteří hovoří o podstatě lidství, setkání a vztahu „já a ty.“ Na závěr teoretické části pak autor dodal vysvětlení základních termínů jako je stereotyp nebo xenofobie, ale nutno dodat, že tyto definice na tomto místě nepůsobí patřičně ve vztahu k cíli bakalářské práce. Empirická část se pak věnuje romským participantům a jejich naracím. Marek Tatár za tímto účelem provedl dlouhodobý terénní výzkum v romských rodinách a, jak sám uvádí, tato setkání a dlouhodobost pobytů byly klíčové. Jediným tímto způsobem se před ním Romové dostatečně otevřeli. Autor si ve své empirické části určil několik skupin osob - jedna je skupina participantů ze základní školy, druhá ze střední školy, další z vysoké školy a poslední jsou pracující jedinci (40-60 let). Autor na základě rozhovorů analyzuje jejich vztah k majoritě a poměrně přesvědčivě uvádí, že žáci na základní škole jsou optimističtí ohledně vztahů mezi Romy a Čechy, zatímco pracující jedinci (kteří nemají vyšší vzdělání) jsou mnohem

skeptičtější vůči vztahu k české majoritě. Autor uvažuje, že mladší respondenti mohou být více optimističtí i díky nedostatečné zkušenosti a teprve se formujícím znalostem.

Celkově autor dochází k závěru, který ale už předpokládá v úvodu a implicitně i ve své teoretické části, že romské „lidství“ není naplněno, protože participanti mají dispozice, které je z možnosti lidského zacházení vylučují, ať se již jedná o fenotypově podmíněné aspekty, anebo o sociálně podmíněné osobní zkušenosti. Poněkud optimističtěji vychází závěry ve skupině vysokoškolských studentů, ovšem i zde je patrné, že se musí studenti snažit dvojnásobně, aby dosáhli úspěchu.

Práci lze hodnotit jako kvalitní a autor nám ukazuje, jaké může mít pozicionalita Romů specifické kvality. Ukazuje nám také odůvodnění, proč vztah mezi participanty a českou majoritou není rovnocenný a proč romští participanti nevyvíjí snahu pro začlenění se do české společnosti. Na závěr bych autorovi **doporučil odpovědět na otázku, jak a proč se tato situace vyvinula právě v české kotlině? Jaké historicky podmíněné (i sociálně a kulturně) důvody vedly k takovému vyloučení Romů? Jednoduše řečeno – kde se v Čechách vzal tento negativizující vztah vůči Romům?**

Mgr. Luděk Jírka, Ph.D.

V Praze dne 28.12. 2022